

ลิลิตพระลอ

โคลง ๔ ผีนว่าสุริเยศท้าว   เสด็จมา
 ๐ เป็น ปีนปักเกศา   กึ่งเกล้า
 พระจันทร์ส่องพักตรา   ต่างแว่น ทองนา
 ดาวตาชทายทักเกล้า   ดูจสร้อยแซมผม ฯ

ร่าย สONG พี่ชมผืนไต้ ท้าวธจะได้ตั้งใจ ความจำนงลุลาม
 ๐ ยาบสหัสธารา เป็นนางพระยานางเมือง แก่พระลอเลื่องติลกโลก
 เรืองยศโยกเขยชม พระตนกลมเจ้าข้าง ลอราชมาอ้อมข้าง
 สองอ่อนท้าวสมสมร แม่นา ฯ

โคลง ๒ จงสุโดยพรพี่เลี้ยง   ฟังทงสองพี่เพียง
 ๐ พี่ให้เสวยสวรรค พี่เอย ฯ

ร่าย นางโรยทรัพย์ชมชื่น นางรินยกยอกร ไหว้บทธอรสอง
 ๐ หน่อไต้ สองพี่เลี้ยงสองไหว้ สองแม่แล้ทุลแดง ฯ

โคลง ๔ พี่เลี้ยงพี่รินแก้ว   ผืนถวาย
 ๐ ผืนอ่อนเอาดาวราย   รอบเกล้า
 ผืนงูกระหวัดสาย   สมรเกล้า กลิ่นนา
 ลอราชจักพลันเต้า   แซกท้าวทั้งสอง ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ นางโรยสนองนาฏข้า กลอยผืน
 ผืนอ่อนสวยไอศวรรย์ ฟากฟ้า
 สองสวยอมฤตปัญจ์ รสร่วม กันนา
 ลอบพิตรเจ้าหล้า พรั่งหน้าถึง แม่แล ฯ

ว่าบ ๑ ผืนพึงใจแก่แล้ว ราตรีแผ้วพระชาม ยามอรุณอร่าม
 เรือฟ้า พระพี่พระน้องถ้ำ รุ่งเพียงพินปี ฯ

ว่าบ ๑ เสียงปีกษิคุเหว่า เขากทาเหล่าภุรโศก โศกม้าม่าย
 เมียงกัน สุกโขกขันแจ้วแจ้ว ไก่แก้วขันใจใจ ครั้นรุ่งรางจกได้
 ไปเขียนราชคั้วสวนขวัญ ฯ

ว่าบ ๑ พระจันทร์ส่องแสงเสร็จ พระสุริยเสด็จอุไทย นกตระไค
 นกลาง เฉวียนจรวงจับจอมไม้ แสดงข่าวไท้เสด็จคลา ฟังเสียง
 กากระลอก บอกข่าวท้าวเสด็จคต ตนพี่เลี้ยงสองนาง ชมลางคิ
 จะใจ ไหว้สองกษัตริย์บพิตร ทูลว่าได้นิมิตสฤณี ประจักษ์ติ
 แก่คำข้า รอยจะพบเจ้าหล้า ธีราชแล ณ หัว พี่เอย ฯ

โคลง ๒
 ๑ สองขัวชมชื่นแท้ สองพี่เร้วเชิญแล
 อย่างซ้ำเร่งไป หนึ่งรา ฯ

ลิลิตพระลอ

ว่า ข้าราชการกระแห่น แต่งแ่งแต่ใจเท่า สองพระธิดา
 ๑ จอมราช ชันช้างกลาตไกลกลา ส่วนพระราชกรั้นเข้า สั่งผู้
 เผ่าสวนศรี แม้มีผู้มาถามหาว่าใคร มาหาใครขสูงบอก ชาย
 ชาวนอกสองคน พรหมมณโตนหนึ่งเป็นสาม ตามกันมาคะกลอน
 มาขอนอนยังรุ่ง มุ่งเกิดสวนไม้ไผ่ ตอนใจใหญ่โหยหา กรั้น
 เข้าลาคลาไกล ฟังออกไปเมื่อก็ ครั้นส่งแล้วตั้งนี้ ท่านท้าว
 เสด็จไป ฯ

ว่า สองนายระไวระวัง เหลียวหลังเห็นสองนาง ได้ทาง
 ๑ ตูมกันมา ปลงคราสู่อุทยาน มีน่านถามผู้เผ่า มีผู้เข้ามาฤ
 เขาบอกไปคือธสัง สองนางซังใจดู สู้เห็นสู่มากแล้ว ถ้าฤ
 บ่าวปุ่นใด โจมปานใครสู้ว่า เขาว่าอย่าเทียมเทียบ ซื่อว่าเทพ
 สิเปรียบไปปาน หนุ่มสคราญงานนัก นำใครรักแห่งพรหมมณ
 ผู้มาตามทั้งสอง ให้ออย่าปองบมิปุ่น สองฟังจุนใจเกียด เห็น
 เกียดใจรา มาแต่งแ่งให้ซ้ำ มีว่าแวนเร็วอำ บร้างได้กินใจ
 หนึ่งเลย ฯ

โคลง ๒ สองเจ็บใจละห้อย อะฮาคมมาซ้ำน้อย
 ๑ หนึ่งให้เสียใจ บารนี้ ฯ

ลิลิตพระลอ

๑	เขียนโลกจกไว้	เห็นเล่ามาให้ให้
	ลากแต่สองขา ฯ	
	๑ บุญมีมาอย่าช้า	ใช้ตามเลยเจ้าหล้า
	กับพี่เลี้ยงทั้งสอง ฯ	
	๑ มองจนหาตาแห่ง	เห็นแต่ไก่กลด้องแกดัง
	ใต้เท้าตาขี้ ฯ	
	๑ ชาวฉิ่นแดงขุ่น	สูบอกแก่ตุ๊ก
	ในภูเขาเรา ฯ	
	๑ เร่าเห็นเขาวัวแท้	แสร้งเขยงมาพื้นแหล่ง
	เพื่อนเจ้าเซียงราหมณ์ แลหา ฯ	
	โอรส ๑ แสร้งบางจามเงินไว้	ชายเข้าไปใกล้แล้ว
	แสร้งใส่กลให้แสร้ง	บให้เขาเห็น ฯ
	โอรส ๒ กั้นปงง่ายแท้	ตลกลสองเราแท้
	เพื่อนเอ๋ยเต็มใจ บารมี ฯ	
	๑ สองลงในสระเว็น	จะลอบลักกุหลั่น
	อย่าให้เห็นเรา ฯ	
	๑ สองนายมาบมิช้า	ครนชูงจะใกล้อ้า
	ค่อยพ่ายไซยชาย ฯ	

กิลิตพระลอ

๑ ทอดกรกรายอย่างเือง   เข้าสู้อยานเบอง
ฝ่ายสร้อยสวนขวัญ ฯ

๑ เห็นคนจรัลเมอก   หายแห่งใดบัดนี้
บให้เห็นตัว ฯ

๑ นำไกรหัวหลากแท้   เราเลียบเสิงคูลแท้
เปล่าถ้วนทุกพาย ฯ

๑ ร้าย สองนายลงในสระ สองนายพะสองนาง ค้อยหัวพลาง
ยืม คอยเมื่อสองมาปม ดอกเสร้างตามชา ฯ

๑ โกลง ๔ สองนายมาแต่ค้ำว   แคนใด
มาบเกรงกลัวใจ   อาจแท้
คังฎาจึงลงใน   สรรราช นินา
เร็วเร่งชนพลันแม่   ไม่ชนเป็นความ

๑ พี่จะชนเจ้าอย่า   ชับหนี
มาแต่เมืองไกลลี   ลาศค้ำ
เห็นสระสนุกมี   ใจไกร ชมนา
เรียบได้รู้เจ้า   อย่าแผ้อุคูกคาม ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ เริ่มมาสวณนี้ไ้	นฤมล พี่เอย
แลบเห็นสักคน	หนึ่งเฝ้า
เห็นสระสนุกชล	จักอาบ ตนนา
ฤและมามีเจ้า	ว่าให้เรียมอาย ฯ
๑ เริ่มลาสองแม่แล้	ทรมารัก พี่เอย
จะอยู่จะอายนัก	กว่านี้
เป็นชายแลหญิงผลัก	หนีหน้าย ตนนา
เพราะบ่เห็นแก้วกั	จึงได้มาลง ฯ
๑ พี่ขุนไปต่วนขิง	นักหนา เล่านา
ผิดคาบเดียวพันครา	ต่วนพ้อ
เยียวชายชั่วหลงมา	แล้ว ไ้พ้อ
ผิดเพ็อบเห็นน้อ	โทษชั่วชอชมา ฯ
๑ เยียวเห็นแลเคียดไ้	ใจบุญ พี่เอย
ผิบเห็นฤพุน	เท่าเฝ้า
ฟังอ่อนอมฤตจุน	ใจชื่น ชมนา
ไ้กล่าวผิดใจเจ้า	จุงเจ้าอดอม ฯ
๑ พี่ขุนจะอาบน้ำ	เชิญลง อาบรา
ลงอาบในสระสรง	สว่างร้อน
ขัดสีรุสีผง	สะเหนือ ไคนา
แล้วเก็บผักบัวปล้อน	เปลือกสันกินพลาง ฯ

กิลิตพระลอ

วีน สองนายฟังสองนาง ผลัดน้ำพรางลงอาบ ทำสุภาพ
เดี๋ยยัก คำเลื่อยคเอาใจ เลื่อยอาบในสระแล้ว เสมออาบน้ำ
ทิพย์แก้ว แด่น้อง ณ หัว พี่เคย ฯ

โคลง ๘	กินบัวร้อยโอ้	เราใจ เกรงี
สุโรชาว่าลนใจ		ใครรู้
เชิญพี่จูงไป		บัวสวย นั้นนา
ได้ออมบุตรสผู้		อย่าได้ไปสวรรคต ฯ
๙	แม่โรยรักอย่าได้	โรยใจ พี่เงา
น้ำแขมเราไป		ผ่านนี้
จะกับจระกนโต		โดยกาน เด็ดแม่
เจ้าช่วยเก็บให้		จูงพี่เต็มใจ ฯ
๑๐	นางโรยนางเรียกด้วย	กักราม
ขวัญอ่อนถึงขวัญงาม		ยัวเข้ง
ใบบัวหน้าหน้าตาม		กันลอค ไปนา
หอมกลิ่นบัวรสแก้ว		กลิ่นแก้ว ไกลบัว ฯ
๑๑	ใบบัวบัวข้าขอบ	ใจบัว
ดอกตังจะหัวรว		เรียกเต้า
เซยชมภิรมย์ชั่ว		ชมซาบ บัวนา
ถนัดตังเรียมชมเจ้า		พี่เหล้นกับคน ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ บั้วนมบั้วเนตรหน้า	บั้วบาน
บั้วกลิ่นขจรหอมหวาน	รสเร้า
บั้วสมรละลุนลาญ	ใจบ่า น้า
บั้วบาทงามจวบเท่า	เกศแก้วงามจริง ๆ
๑ โคมุกทาเมศแก้ว	โคมล พิเอย
หอมกลิ่นจงกลกล	กลิ่นแก้ว
จงกามินีปน	รสร่วม กันนา
จงกอบอย่ารู้แคล้ว	ก่อเก้อกรีทา ๆ
๑ สนุกบั้วซ้อ้นดอก	บั้วพระ พินา
ปลาช่อนปลาใต้สระ	ดอกไม้
สลิดโพทะเพียนจะ	กันจีน ชมนา
พรวนแจะเรียกแถมเหล็งใต้	เหยื่อหย้ามฟูมฟอง ๆ
๑ สุกข้างนี้แนบ	จอมใจ พิเอย
สองสนุกกันเเ	ฝ้ายน้า
ทำขวัญสนุกไท	จักจุ น้า
หนีชอกชอนเข้าห้	เชิกชู้เทียมรงค์ ๆ

ลิลิตพระลอ

๑ สรงสนุกน้ำแล้วกลับ	สนุกบก เต่าเภา
สองร่วมใจกันยก	ย่างขึ้น
ขึ้นพลางกอดก้นอก	พลางจูบ
สนุกกินฟ้าพื้น	เฟื่องฟุ้งฟองกาม ฯ
๑ สองนางนำแขกขึ้น	เรือนสวน
บัตฟูบู่อาสาชวน	ขึ้นชู้
สองสมพาสสองสรวล	สองเสวย
สองฤๅศรีสรู	เล่นพร้อมเพรียงกัน ฯ
๑ เสรีจสองสมพาสแล้ว	กลกาม
สองอ่อนสองโอนาม	ชู้ชู้
สองมาแต่ไถนาม	โคบอก ราฟ้อ
ให้แก่สองเผื่อรู้	ชู้รู้เมืองสอง ฯ
ว่าย ๑ สองนายฟังสองนาง	แสรับอกพรางบบอกชื้อ
นี้ชื่อเจ้ารามรัตน์	นั้ดักันมาจะคำ
ประสพเจ้าพราหมณ์	ทรงนามเจ้าศรีเกษ
มาด้วย	พอประสพหน้าสรวัย
๑ เผื่ออยู่ในรมยนคร	มโนหรรวาทธานี
แจ้ง	จะอยู่ด้วยกล้องแกตั้ง
	แต่นี้ฤไป จากเอย ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ สองสนองคำอ่อนพริ้ง อย่าเย้ยหยันดู ฯ	จะบอกจริงแก่น้อง
๑ พระภูธรอยู่เกล้า เผื่อพี่เลี้ยงมาตาม ฯ	ลอรราชพระเสด็จเต้า
๑ ชุนงามบอกข่าวให้ ผ่านเฝ้าไอศวรรย์ ฯ	เสมอตั้งสองนางได้
โคลง ๔ ทวนเจียนจากฟ้า ๑	มาเมื่อ
จักใคร่ถือเตือนถือ	ก็ได้
เมรุทองละล่องป้อ	ป้อรอด ไปนา
ขอท่านเชิญท้าวให้	ธิดาเจ้าเสด็จมา ฯ
๑ พระเสด็จมาอยู่ท้าว	แดนใต้ พี่เอย
มาอยู่ในสวนไคร	ใครรู้
พระองค์ท่านเสด็จใน	สวนแปล่า เขาเนา
พระเปลี่ยวบมิผู้	เพื่อนให้เสด็จเดียว ฯ
๑ ตีอกออกปากไอ้	พระภู เบิร์ชเฮย
มาอยู่จันใดดู	ละห้อย
บเคยยากอกตุ	จักหว่า แลพ่อ
โหยสอนค้อยค้อย	คร่าวน้ำตาไหล ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ เอนดูสองท่านผ้าย	ไปพลัน
ถึงบาทบงกชกัล	เคี่ยมไหว้
ขอเชิญปิ่นไอศวรรย์	เสด็จยาตร มาหา
เผื่อจะเชิญสองให้	ธิดาฯ พุ่มมาพลัน ฯ
๑ แต่จักทำให้ว้าบาท	บงกช
น้อมศิรามพุชจรต	กึ่งเกล้า
ขอรับอมฤตรส	พจนาคดี ไปหา
ถึงพระนุชน้องเหน้า	ท่านถ้าฟังสาร ฯ
๑ สองนายกรกอดเกี้ยว	สองนาง
มือสอดเสียดเอวบาง	ลُبท้อ
พิศพลางจวบชมพลาง	เรียมสั่ง สองแม่
มิใคร่ไคลคลาสน้อง	หนึ่งเลี้ยงกับตน ฯ
๑ สองนางซบแนบเหนื่อ	สองนาย
พระลูกเอยจักผาย	คลาศแคล้ว
พระไปจากเสมอตาย	ทีหนึ่ง แลพ่อ
รักเร่ร่อนมาพลันแก้ว	ช่วยน้องยาวนาน ฯ

๕๕
ถลิตพระถล

๑ ไปสงสามย่างแล้ว เหลียวมา ถ่านา
 เจ้าพี่เอยเรียมคลา คลาค์แคล้ว
 เผื่อไปแต่ตัวหา จอมราช ใ้สนา
 ใจอยู่เซยชมแก้ว พี่ใ้กับตน ฯ

๑ เผื่อขันบับอยู่ใ้ ชุนงาม ลูกเอย
 อยู่แต่ตัวใจตาม ท่านแท้
 ไปมาอย่างนานทราม รักร่วม เราเซย
 เซยเร้งเร้วพลันแม่ อยู่ซ้ำเผื่อตาย ฯ
 โกลง ๒ สองนายไปบมิซ้ำ ถึงสมเด็จเจ้าหล้า
 ๑ กรวมเกล้าทูลสาร ฯ

๑ ทูลอาการทุกข้อ บรรยายแต่ต้นหน้อ
 มาถลิตวนความใน ฯ

๑ โกลง ๔ เผื่อซ้ำพบพี่เลี้ยง สองศรี
 ใจจอกจอมภษัตริย์ อยู่เกล้า
 ขอเชิญเป็นภุมิ กวรวราช
 จงบพิตรพระเจ้า อย่ำซ้ำเสด็จจร ฯ

ลิลิตพระลอ

๑ พระลอลีลาศคล้อย	ไคลคลา
งามจุสุสีหีสลา	จากถ้ำ
สองนางอยู่คอยหา	เห็นราช มาณา
ลูกเล่นรับแลล้า	หยาดฟ้าลงกิน ฯ
๑ สองถึงสองกราบไหว้	บทมาลัย
เชิญบพิตรภูบาล	อยู่เกล้า
ยังรมยพิมานสถาน	ประพาส พระเอย
เรือนสำราญน้องเหน้า	ท่านไท้ทั้งสอง ฯ
โคลง ๒ พระลอสนองพี่เลี้ยง	สองพระนุชเนื้อเกลี้ยง
๑ สุขอยู่รอรอนไต่ ฯ	
๑ สองจอมใจอ่อนไท้	องค์บไซ้ใจไซ้
ละห้อยโหยหา ท่านนา ฯ	
๑ รัช พระราชาลีลาศ	พระบาทชนเรือนสอง
นำหอม ถนอมล้างพระบาทยุคล	พิมลพิสเช็ดบาท
เหยียบ	ผ้าลาภเสด็จกล
บนบรรวงกไสยาสน์	เสด็จเหนืออาสน์อิง
องค์ พระบาทบงกชพิก	ทักปราไสสองนาง
สองไหว้พลาง	จึงทูล
ข้าแต่แรสรวยอยู่เกล้า	พระเจ้าเอยชนข้างลงม้
กาน	